

1993 - Uppteckningar och berättelser

från Torsång hämtade ur föreningens arkiv

Ur sockenstämmoprotokoll

- 2/3 1858: På förfrågan om Socknemännen ville öka Fjerdingsmans lön här i Socken beviljades, efter flera öfverläggningar, att Jacob Jacobsson i Sunnanö skulle erhålla 15 Riksdaler Riksmünt i påökning, som skulle utgå både från frälse och skatte.
- 13/11 1859: På begäran af skräddaren F. Lindberg i Tylla, att blifva antagen såsom Sockenskräddare, lemnades allmänt bifall.
- 5/2 1857: Snickaren Pehr Ersson från Kyna anhöll om förhöjd dagspenning för det blifvande arbetet i Prostgården, men då detta af församlingsboerne nekades, lofvade han att arbeta för samma dagpenning som under förra året.
- 23/11 1856: Brännvinspengarna skall gå till fattigvården.
- 17/4 1859: 2 extra nådår beviljas änkan efter prosten Schultzberg, dvs rätten att få bo kvar i prästgården.
- 22/8 1859: Beslut om att bygga fattigstuga.
- 17/2 1861: Beslut om att leverera ved till hjonen.
- 7/12 1856: Torsångs och Aspeboda församlingar förenas i samma tingslag. 1857 utses Jacob Jacobsson i Sunnanö till v. länsman och fjerdingsman. Samtidigt utses nämndemän i Thorsångs Härads Rätt.
- 1857 utses en Brandstodskommitté och brandrotemästare.
- 1863 beslutas om inköp av slangsprutor.
- 31/10 1858 bildas ett Kreaturs-Försäkrings-Bolag.
- Biskops-
visitation
1763: Här i socknen äro 17 Soldater.
- Biskops-
visitation
1767: Ingen fattigstuga finns. Bör byggas
Krogar här i socknen äro aflagda.

Kyrkstallarna

Protokoll hållet vid allmänt Sammanträde med delegarne i kyrkstallsbyggnadsföreningen i Torsång den 7 Juli 1891. Med G. Haglöf som Ordförande.

Nr 1. Att godtgjøre det lånte slaggteget åtog sig G. Haglöf mot det Willkor att han skulle få 8 stycken som blir öfver.

Nr 2. Uppvisade Byggnadsföreståndaren G. Haglöf de utbetalningar som blifvit för byggnaden som uppgick till 538:30 öre.

Nr 3. Beviljades Inspektör Joh. Styffe 8 kronor i arrände för det bete som under byggnaden blifvit skadat.

Nr 4. Att Rödfärge Byggnaden och måla Dörrarna svarta samt måla och uppsätta nummerlappar öfver hvarje dörr åtog sig K.S. Haglöf i Alsbäck för sammanlagt 39 kronor.

Nr 5. Att å auktion som skulle straxt börje utsågs A.N. Schedin i Milsbo till Auktionist, samt att föra protokollet och uppbära medlen valdes G. Haglöf i Dalvik emot ett arfvode

af 2 kronor. Alla utgifter tillsammans slutade på 607 kr 30 öre. Auktionen inbringade 89 kr 35 öre. Hela husets uppsättning kostade då endast 517 kr 95 öre att fördelas på 18 deltagare eller rättare spiltor och blef kostnaden för hvarje 28 kr 77 ½ Öre.

Nr 6. Spiltornas fördelning bestämdes som följer:

- nr 1 spiltan närmast kyrkan Gustaf Haglöf i Dalvik
- nr 2 Erik Pärsson i Dalvik
- nr 3 Gustaf Anderssons arfvingar i Dalvik
- nr 4 täpp Anders Eriksson på Dalviksberg
- nr 5 A.N. Schedin i Milsbo
- nr 6 Grabb Gustaf Andersson i Milsbo
- nr 7 Olof Pärsson i Milsbo
- nr 8 klocker Erik Ersson i Milsbo
- nr 9 Kals I.P. Petterssons arfvingar i Kårtylla
- nr 10 Oskar Wikman på Tomnäs
- nr 11 Erik Hällström på Tomnäs
- nr 12, nr 13 Härman Wikman på Liljesund
- nr 14 Gustaf Olsson i Nordanö
- nr 15 Erik Tunström i Wiken
- nr 16, nr 17 gref Jakob Andersson i Nordanö
- nr 18 Inspektör Johan Styffe Burgrefgården

Gustaf Haglöf i Dalvik

Justeradt och riktigt befunnet betygar

A.N. Schedin i Milsbo

Olof Persson i Milsbo

Namngivna personer i gammal tid

- 1200-talet: En finngubbe gjorde tjänst hos bönder i Torsång.
- 1300-talet: Vid ett ting om en egendom i Asbo (Aspeboda som då hörde till Torsång) tjänstgjorde kyrkoherden Henninger i Torsång och nämndemannen Asgoor på Sunnanö.
- 1336: Vid ting i Torsång tilldömer lagmannen Gregor Magnusson bergsmannen Bengt Ingasson godset Born i Torsång.
- 1405: Vid tinget satt som nämndemän Halvarder Smid i Sunnanö, Niclis i Tyllom, Halvarder i Nore, Anders Thörbiörnemag i Sunnanö, Olof Björnsson i Sunnanö, Olof Stark i Sunnanö, Finnider i Tyllom.
- 1548: Vid ting avhandlades egendomsbyte mellan Clement i Källsbyn i Husby och Arndt Persson/Örnflyckt. I nämnen satt Jöns Ingemarsson, Mijls Beinctsson, Olof Persson, Peder Roarson, Knut i Nordanö, Lasse Skreddare i Sund, Lasse Börgelsson, Jöns Velsing Olof Hinsesson, Nils Matsson och Anders Persson i Sunnanö.
- 1552: Vid tinget detta år gjordes upp om ett mulbete mellan Hans Andersson i Tronsky och Sunnanö byamän.
- 1571: I Johan III:s skattelängd omnämns 11 skattebetalare i Tylla by: Oloff Persson, Lasse Bengtsson, Olof Olsson, Hans Larsson, Lasse Jönsson, Lasse Andersson, Magnus Povelsson, Hans Biörsson, Erik Persson, Jöns Knutsson och Matts Olsson Skraddare. Av bönderna hade Jöns Knutsson den största förmögenheten: 28,5 lod silver, 7,5 pund koppar, 6 kor, 8 ungnöt, 13 getter, 5 får och 6 svin, tillsammans 201 Mark 5 öre = skattetionde 20 Mark 1 öre 6 penningar. Hans Biersson var dagkarl och ägde därför inga djur men ägde 44 ½ lod silver och 160 Mark penningar. Skraddaren Matts Olsson ägde 2,5 lod silver och skattade 2 Mark 2 öre.
- 1638: För att kunna hålla kyrka och prästgård i stånd hade Torsångsallmogen begärt hjälp. Drottning Christina meddelade då i ett brev att Milsbo och Kårtylla skulle överföras från Tuna till Torsång.

Anteckningar ur Riksantikvarieämbetets inventering 1928 och 1965 av fornlämningar i Torsång

Jordhög på flottaren Anton Johanssons gård i Sunnanö. Det område där höger finns bär av gammalt namnet Digerhorn/ även Degel- eller Digelhorn (dial=backe). Enligt vad nämndeman Axel Gustafsson i Tyllahagen meddelat har man på detta område begravt sina döda under digerdöden. Enligt uppgift från Karolina Persson, en 90-årig gumma född i trakten, skall i närheten av nuvarande metodist-kyrkan, som ligger i samma område, förr i världen en kyrka påbörjats, men vad människorna byggde upp under dagen, nedrevs under natten. Så sade hennes farmor.

Några hundra meter söder om denna gård, öster om Sunnanövägen finns "Nysänget", "Nysänje" eller "Nissänget". Enligt Harry Lidman skall detta namn härstamma från tiden då rödsoten eller digerdöden grasserade på Sunnanö. Denna plats utsågs då till begravningsplats. Folket i bästa åldern dog knall och fall, åldringar och barn klarade sig däremot. En del hann vidta vissa förebyggande åtgärder. Det har berättats att hälften av öns 360 inbyggade avled i farsoten. Då endast åldringar och barn blev kvar, fanns det ingen som kunde ombesörja gravgrävning. Var och en fick därför i god tid se till att komma i grift, man satt därför på kanten och nös - till döds, näsblod hörde till åkomsten. Digerdöden, som den även kallades, har återkommit i intervaller.

Jordhög 50 m SSV om Kaplantjärnen på Klockarboställets mark. En man skulle en torsdagsnatt vid fullmåne ha grävt i gropen men därefter blivit vansinnig.

Ön Galten i Runn, 15 m i diameter och 1,5 m hög, skall enligt uppteckning av Harry Lidman i Sunnanö ha använts som tillfällig förvaringsplats för förrymda brottslingar, dömda till stockstraff vid Torsångs kyrka.

Trefaldighetskälla i Viksnäs. Aina Lundin i Viken har meddelat att källan använts vid trefaldighetsfirandet.

Den s k Kampbacken i Nordanö skall efter uppgift av Harry Lidman i Sunnanö i äldre tid ha använts som begravningsplats för hästar.

På Björklunds gård i Dalviksberg finns en plats kallad "Christinas silvergömma". Enligt en gammal sägen skall en skatt finnas nedgrävd på gården efter en fribrytarkapten Utfall, som erhållit gården som förläning av drottning Christina. Ingen känner numer var denna skatt finns eller andra detaljer i denna tradition.

Som gåvor till Torsångs Hembygdsförening har under 1992 överlämnats

Handlingar och föremål av Margot Heimer, Rolf och Hans Haglöf.

Fotografier och böcker efter Oscar Haglöf av Peter Cederberg.

Fotonegativ från Ångbåtens dag 1986 av Kurt Linderöth.

Almanackor 1859-1865 av Jan-Erik, Göran och Tord Långberg.

2 par skidor med stavar av Tord Långberg.

Träspark av syskonen Lindström i Tylla.

Märkyxa och 2 verktyg från länshanteringen vid flottningen av Uno Lindberg.

40 fotografier från Midsommaren 1966 av Paul Sand.

